

Rozhovor s ministrem životního prostředí Richardem Brabcem

**Iste nový ministr,
na úvod tedy povinná otázka:
Jaké jsou Vaše priority v resortu
celkově a zvlášť v ochraně přírody?**

Ve vládním programovém prohlášení jsem za resort v první řadě slíbil, že zajistíme podmínky pro maximální využití finančních prostředků z Operačního programu Životní prostředí v programovém období 2007–2013 na smysluplné projekty přispívající ke zlepšení životního prostředí v České republice. Před námi je také čerpání prostředků v dalším období 2014–2020.

Rovněž je nutné zlepšit účelnost a efektivnost hospodaření ministerstva, proto probíhají na MŽP, ale i v resortních organizacích audity. Jeden příklad za všechny: když jsem přišel na MŽP, měl kabinet ministra 27 zaměstnanců, jako ředitel podobně velké fabriky jsem měl jednu sekretářku a asistentku právníka, která na poloviční úvazek dělala tiskovou mluvčí. Tady byli lidé, kteří nosili dalším lidem papíry, aby ti je pak přinesli vám. To, co jsem na ministerstvu viděl, nebyl normální svět a já se budu snažit, aby se jím co nejrychleji stal. Shromáždil jsem si nadvakrát všechny zaměstnance resortu. Poprosil jsem je, ať to neberou jako vyhrožování, ale že na trhu práce fouká studený vítr. Dávno je pryč doba, kdy státní správa byla „poslední štace“.

Ale zpět k auditu. V rámci něj jsme na ministerstvu dosud objevili 21 problematických smluv za 173,3 milionu korun. Nyní se prověřuje tendr na nákup výpočetní techniky za 37 milionů a další uzavřená výběrová řízení za stovky milionů korun. Omezujeme i externí poradenské služby, protože chceme především využívat služeb našich odborníků. Externisty budeme najímat teprve poté, když si s problémem neporadí lidé z ministerstva.

Mezi další velmi důležité priority patří novela zákona o posuzování vlivů na životní prostředí – EIA. Stojíme před časově brutálním úkolem. Bez fungující novely EIA nám reálně hrozí, že bude ze strany Evropské komise zastaveno čerpání všech operačních programů. Ztratili jsme dva roky tím, že jsme vymýšleli různé „kočkovsky“. Nyní musíme v rekordním čase najít kompromis, který nebude blokovat stavby, ale zároveň nebude omezovat práva účastníků řízení. Další prioritou letošního roku je komplexní novela odpadové legislativy a také příprava Strategie zvýšení retence vody v krajině a boj se suchem.

Co se týče ochrany přírody, aktuálně ministerstvo vypořádává připomínky k plánu péče pro NP Šumava. Doufáme, že plán péče bude schválen protokolem do konce dubna. Další významný dokument – návrh zonace NP Šumava – je ve fázi tvorby. Do vlády před několika dny odešel návrh vyhlášky o zonaci parku KRNP, nicméně velmi důležité je, že připravujeme legislativní úpravu, která by řešila nejenom NP Šumava, ale také soulad formální i věcný v legislativní úpravě v souboru velkoplošných chráněných území, tedy v národních parcích ČR. Zásadní prioritou v oblasti ochrany přírody je z mého pohledu naplňování úkolů strategických dokumentů. Jeden z nich však zdůrazním – práce s veřejností je nezbytným předpokladem pro nalezení podpory MŽP.

**Česká republika nedostatečně
čerpá peníze z evropských fondů
a Operační program Životní
prostředí rozhodně není výjimkou.
Je vůbec šance zbývající prostředky
smysluplně vyčerpat? Máte plán,
co s nimi?**

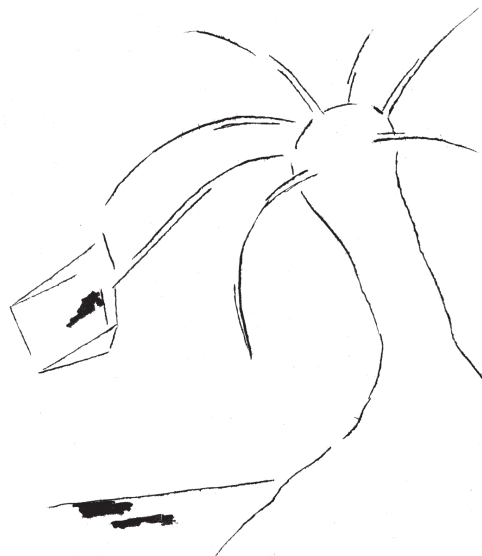
Tento program je opravdu v krizi, jde bohužel o vůbec nejhůře čerpaný operační program v Česku. Jen v letošním roce zde hrozí ztráta

alokace 13 miliard korun. Ty se právě snažíme zachránit novými „rychloobrátkovými“ výzvami, např. na zateplování veřejných budov, na podporu výstavby nových zařízení využívajících obnovitelné zdroje energie na výrobu tepla a elektřiny, realizaci úspor energie a využití odpadního tepla a na alternativní dopravu. S novým vedením Státního fondu životního prostředí jsme proto nastavili krizový plán.

Jen v posledních týdnech jsme vyhlásili 3 nové výzvy s alokací 7,7 miliardy Kč a 24. března jsme spustili takzvanou fázovací výzvu, která umožní rozdělit některé výrazně zpožděné projekty do dvou částí tak, aby mohly být dokončeny v rámci nového programovacího období.

A jaká by podle vás měla být role Agentury ochrany přírody a krajiny ČR v novém OPŽP?

Agentura ochrany přírody a krajiny nepochybně sehraje – tak jako v minulém období – velmi důležitou roli při posuzování jednotlivých záměrů s ohledem na ochranu přírody a krajiny. V tuto chvíli se uvažuje o zapojení Agentury jako zprostředkujícího subjektu pro prioritní osu 4 „Ochrana a péče o přírodu a krajinu“ nového Operačního programu Životní prostředí 2014–2020. Snahou bude podpořit pouze ty projekty, které mají významný přínos pro oblast přírody a krajiny, protože celkový objem peněz bude bohužel výrazně menší než v minulém programovém období.

kresba Jana Steklíka

A další problém – národní park Šumava. Vedou se spory o tom, kolik procent by mělo být ponecháno přirozenému vývoji a jak zasahovat proti kůrovci. V plánech péče se vždy objevoval dlouhodobý výhledový cíl 50 %. Chcete jej zachovat?

Věřím, že se nám vášně podaří zklidnit a dostat tuto problematiku více do odborné než do politické roviny. Hlavní podstatou diskusí je zonace, tedy především velikost takzvané první bezzásahové zóny. Zřejmá dohoda je na maximálním možném zcelení první zóny a maximálním možným překryvu první zóny a tzv. bezzásahového území. Zřejmá shoda je na čísle 26 % první zóny a na 22 % bezzásahových ploch. To je, domnívám se, dobré východisko pro další jednání.

Dlouho se mluví o novém národním parku Křivoklátsko. Už před několika lety proběhla projednávání s obcemi i vlastníky pozemků, vyhlásování se ale vleče, a to vzniku parku do karet příliš nehraje. Budeme mít podle Vás pět národních parků, a pokud ano, tak kdy?

To se dá nyní jen velmi těžko odhadnout, protože se celý proces bohužel vrátil skoro na začátek. V každém případě platí, že případné vyhlášení tohoto pátého národního parku by muselo být výsledkem dohody klíčových dotčených stran. V současné době je však proti jeho vyhlášení středočeský krajský úřad, Ministerstvo zemědělství a také část dotčených obcí. Takže nás čeká ještě spousta práce.

Stejně tak dlouho se mluví o rozšíření CHKO Kokořínsko o Máchův kraj, které je kompletně připraveno a projednáno. Kdy se jej dočkáme?

Tak tady mám jednoznačně dobrou zprávu. Vláda rozšíření CHKO Kokořínsko o Máchův kraj schválila na svém jednání 9. dubna zároveň s technickou novelou zákona o ochraně přírody a krajiny, upravující nový název CHKO, sídlo správního úřadu, jeho správního obvodu a zřizovacího předpisu, kterým je nová CHKO zřízena. Fungování normální správy území začne nabytím účinnosti novely zákona o ochraně přírody a krajiny, které se předpokládá od 1. září tohoto roku.

Na ministerstvu byl v minulém období zrušen odbor, který měl v popisu práce takzvané dobrovolné nástroje a environmentální výchovu a vzdělávání. Plánujete, že by se tyto činnosti v agendě Ministerstva životního prostředí znovu objevily?

Ano, environmentální výchova, vzdělávání a osvěta by měly být v brzké době na Ministerstvu životního prostředí posíleny. Obnovu fungování této oblasti plánujeme v nejbližších týdnech.

Co si myslíte o návštěvnických centrech, naučných stezkách a další návštěvnické infrastruktuře ochrany přírody?

Já jsem obecně příznivcem šetrného turismu, takže jsem určitě pro. Viděl jsem řadu návštěvnických center v našich parcích i v zahraničí a je jasné, že rozhodnutí o nich musí být vždy výsledkem individuálního posouzení. Např. i v již zmiňovaném NP Šumava, a to i v první zóně, se určitě budeme bavit o možnosti citlivého obnovení některých dnes zavřených stezek, samozřejmě při zohlednění ochrany přírody. Vždyť jedině tak můžeme našim dětem ukázat, jak krásná je naše příroda, a vychovat v nich pozitivní vztah k ní. Z televize, z počítačů ani z mobilů se to nenaučí.

A takový odlehčující dotaz na závěr. Chodíte rád do přírody? A kterou chráněnou krajinnou oblast máte nejraději a proč?

Miluju České středohoří, zvláště okolí Litoměřic, dále třeba Českomoravskou vrchovinu, Šumavu a spoustu dalších míst. Už jako dítě jsem propadl houbaření, takže když rostou, toulám se po lese a jen díky vynálezu GPS se vracím domů v týž den.

Děkujeme za rozhovor.

Karolína Šulová

Autorka pracuje v AOPK ČR